

2. Здравомыслов А.Г. Социологическое исследование.- М., 1967.

3. Маслоу А. Мотивация и личность.- М., 1954.

4. Мухина В.С. Возрастная психология.- М.: «Академия», 1997.- 432 с.

5. Шавир П.А. Психология профессионального самоопределения в ранней юности.- М., 1981.- 95 с.

6. Якунин В.А. Психология учебной деятельности студентов.- М., 1994.

ЛІДЕРСТВО В СТУДЕНТСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ

асп.каф. управління, Гуменний М.В.

*Дійсні лідери – це великі казкарі.
Вони дають людям орієнтир,
вони наповнюють їх діяльність
натхненням і змістом. І це саме
те, чого від них очікують.*

К'єлл А. Нордстрем

В сучасних умовах лідерство й уміння керувати людьми стають ключем до конкурентної переваги. Те, як вміють залучати людей, утримувати і мотивувати співробітників, важливіше технологій. Особливе значення в даному контексті має формування (або вмиле використання) лідерських якостей нинішніх студентів – майбутніх спеціалістів.

Питання студентського лідерства досить актуальне, адже більшість студентів, попри існуючі в них якості, не вміють ефективно їх використовувати, або ж вектор їх спрямованості не співпадає із загальним вектором навчального чи наукового процесу, отримання кваліфікації (що є безумовно найголовнішим на етапі остаточного формування дорослої особистості).

Всі, хто пише про лідерство і вивчає його, визначає його по-своєму. Існує понад 200 визначень авторитетних визначень лідерства.

Лідерство – це тип управлінської взаємодії, заснований на найбільш ефективному в даній ситуації поєднанні різноманітних джерел влади та спрямований на спонукання людей до досягнення спільних цілей. Лідерство - це процес соціального впливу, коли особа цілеспрямовано впливає на інших людей з метою структури відносин в групі чи в організації. Лідерство – це здатність розбудити в однодумців мрію, до якої вони прагнуть, надихнути необхідну для руху енергію. Важливо зазначити, що лідерство – це не управління. Управління концентрує увагу на тому, щоб речі робились правильно, а лідерство – на тому, щоб робились правильні речі.

Наведені вище приклади не мають на увазі необхідності лідерства для певного виду організацій. Розмова йде про взаємодії чи взаємний вплив в рамках будь-якого виду діяльності (політика, економіка, охорона здоров'я, освіта тощо).

Якщо говорити про студентське лідерство, то можна вважати його процесом впливу на студентське середовище. Враховуючи, що існують поняття формального та неформального лідерства, то цей процес автоматично розбивається на два напрямки: офіційний (адміністрація ВНЗ, деканати, викладачі кафедр, куратори, навіть старости) та неофіційний (активісти, спортсмени, харизматичні особи, студенти з високим рівнем знань і т.д.). Звичайно ж, ідеальний варіант, коли в одній особі поєднуються і формальне, і неформальне лідерство, проте в студентському середовищі це найчастіше теорія, аніж практика. Виключенням можуть бути виборні студентські посади на різних рівнях ієрархії.

Теорія менеджменту наводить три основних стилі лідерства (або управління): авторитарне (уособленням є адміністрація ВНЗ), демократичне (найбільш поширено на рівні груп), ліберальне (досить часто спостерігається серед старост студентських груп та кураторів).

Серед типів лідерства можна виділити ділове лідерство, емоційне лідерство та ситуативне лідерство.

Ділове лідерство характерне для груп, виникаючих на основі виробничих (навчальних) цілей. У його основі в студентському середовищі лежать такі якості, як високий рівень знань, уміння

краще за інших вирішувати навчальні завдання, діловий авторитет, досвід і т. п. ділове лідерство найбільш сильно впливає на результати навчання. Цей тип лідерства спостерігається на всіх курсах безпосередньо під час проведення навчання. Крім того, студентам старших курсів воно притаманне в більшій мірі, аніж початкових.

Емоційне лідерство виникає в соціально-психологічних групах на основі людських симпатій, привабливості, міжособистісного спілкування. Емоційні лідери викликають у людей довіру, випромінюють теплоту, сповнюють впевненістю, знімають психологічну напруженість, створюють атмосферу психологічного комфорту. Цей тип студентського лідерства найчастіше проявляється в питаннях, не пов'язаних з процесом отримання знань, хоча іноді все ж таки заважає цьому процесу. Типовими прикладами ситуацій, де бере верх вищезазначене явище, є перерви, час до та після занять, різноманітні студентські святкування тощо. Студенти молодших курсів більш схильні до емоційного лідерства, аніж їх старші товариші.

Ситуативне лідерство за своєю природою може бути як діловим, так і емоційним. Однак його відмінною рисою є нестійкість, тимчасова обмеженість, зв'язок лише з певною ситуацією. Ситуаційний лідер може повести за собою групу лише в конкретній ситуації, наприклад при загальній розгубленості під час відсутності викладача. Проте вміння студента поєднувати ділове та емоційне лідерство може привести до позитивного результату як його самого, так і групу в цілому.

Розуміння викладачем поняття, типів, стилів лідерства та вміння використовувати їх особливості у навчально-педагогічній діяльності дають змогу забезпечити спільне бачення групою єдиної мети, утримувати групу на стадії виконання роботи, залучати до цього процесу всіх без винятку студентів групи.

Таким чином, оптимальним для студентів та викладачів є поєднання в собі якостей формального та неформального, ділового та емоційного лідера. На думку багатьох вчених, лідерами «народжуються», однак ще в більшій мірі ними стають за допомогою навчання та наполегливій індивідуальній роботі,

збагаченими знаннями практичного досвіду та навичками, що придбані через нього. Важливу роль в цьому процесі відіграє оточуюче середовище, в зв'язку з чим зростає роль педагога – у стримуванні негативних настроїв у групі та підтримці позитивних тенденцій розвитку як групового, так і індивідуального лідерства.

Література:

1. Стадник В.В., Йохна В.А. Менеджмент: Посібник. – К.: Академвидав, 2003. – с. 347-374.

2. Степанов О.М., Фібула М.М. Основи психології і педагогіки: Навчальний посібник. – К.: Академвидав, 2006. – 520 с. (Альма-матер)

ВІЯВЛЕННЯ СТИЛЮ ПОВЕДІНКИ У КОНФЛІКТНІЙ СИТУАЦІЇ

Кузікова С.Б., Хованський

Враховуючи одномоментне перебування достатньо великої кількості людей однієї вікової групи на обмеженій території впродовж значного проміжку часу можливо припустити появу певної кількості конфліктних ситуацій в даній групі. Тому дослідженню соціально-психологічних явищ у студентській групі та закономірностям її функціонування слід приділяти велику увагу особливо у навчальному процесі вищих навчальних закладів. В даній ситуації є важливим виявлення ймовірності виникнення ризику конфліктних ситуацій шляхом встановлення панівного стилю поведінки групи та її можливі реакції під час перебування в конфліктній ситуації.

Стиль поведінки та реакції в конфліктній ситуації визначаються прагненням задовільними власні інтереси (діючи активно чи пасивно) та інтереси протилежної сторони (діючи індивідуально або спільно).

Відповідно до цього вирізняють п'ять основних стилів поведінки.